

APOCALIPSIS

Jaskara iti jawékibo Jesucriston onanmaa, Juanman wishaa

Jaskarabo yoikin wishaa

¹ Nato riki Diossen Jesucristo oinmaa, basima jaskara ikí kaai jawékibo jawen tee akaibo jato onanmanon ixon. Jatian Jesucristonra jawen ángel raana iki; jawen tee akai joni Juan onanmati.

² Janra jatíbi jan oinna jawékibo yoia iki. Ja Jesucriston yoia ikon joibo, itan Diossen joiribi.

³ Jaweratobaonki, nato kirika yoyo akai, itan ja meran iká Diossen joibo ninkaxon ikonhai, jabora Diossen raroshaman imati iki. Ja nato kirika meran yoiai joibora moa senennibishoko iki.

Jato saludana

⁴ Ea Juanmanra, ja Asia mainmea kanchis jeman ikana joi akaibo mato saludo bomai. Ja moatianbi japaoni Dios; ramakamanbi jaa, itan ja joríbatí. Jainoax jawen yakáti bebon iká jawen kanchis Shinan ikatonin abanon jawen noimisti shinanman, itan jawen jakon shinanman mato akinkin.

⁵ Jainoax Jesucristonribi mato bomai, ja riki, janbishaman onanxon ikon yoiai. Japarira mawataxbi jirii peokoota iki. Jaskata ikaxiki jatíbi nato netemea apobaon koshi. Janra noa noixon jawen jimín non ochabo soaxona iki.

⁶ Janra noa imaa iki apobo, itan jawen Papa Diossen tee akai *sacerdotebo iti. Já ibanon

jatíbitian rabiti, itan atipana koshia; jaskara ibanon.

⁷ ¡Oinkanwe Cristora nai koinman joái!, Jatíxonbira oinnoxikanai; jan picháchinibaonbira oinnoxiki. Jatíbi nato main ikana jonibora já joaitian oinnax wininoxikanai. Jaskarara inóxiki. Ibanon jaskara.

⁸ “Ea riki ja rekenainoa, itan senentiainoa”, ikira ikai, ja jatíbi atipana koshia Ibo Dios. Ramakamanbi jake, moatianbi jakátiai, itan ja joríbatí.

Criston, namá keska meranxon Juan oinmaa

⁹ Ea riki maton wetsa Juan, mato betanbi masá teneairibi, jainoax mato betan Cristo ikonhakin jeneyamai, itan mato betanbi ja Diossen ikinaton jatinko ikáribi. Ja Diossen joi itan Jesús ikábo yoiai kopí, ea Patmos nasinko potakana.

¹⁰ Jatian ja domingo neten ea iitaitianra, Diossen Shinanman atipana koshi emeran joketian; epekaokeax ja trompeta xoon akana ikaitio kestén koshin yoyo ikai en ninkata,

¹¹ ea yoia iki: “Ja min oinnaibo kirikanin wishaxon, ja Asia main iká kanchis jemabaon ikana joi akaibo jato bomawe. Jabo iki; Efeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia itan Laodicea”, akin.

¹² Jatian ea jaskáaitian jao bechiakekainxon en oinna iká iki, kanchis lamparin orobires aká itini.

¹³ Ja kanchis lamparin orobires napon nia iká iki, westíora jonin Bake jisá, já iká iki tapó chopa saweya, itan orobires sintóranin xonexeya.

¹⁴ Jawen boo iká iki joxo lana keska joxoshaman, itan nibí maana keská joxoshaman. Jainoax jawen okenbekonbi bero iká iki, chii tiri keska.

¹⁵ Jawen okenbekonbi taebó iká iki, horno meranoa tsekaxon *bronze penéa keská. Jainoax jawen joi iká iki, jene icha maanni xoo ikai keská.

¹⁶ Jawen mekayao mekenman iká iki, kanchis wishtin keska tsomaa; jainoax jawen kexakanmeax pikota iki, okenbekonbi kenshoya espada keská. Jainoax jawen bemananribi iká iki, kikin-hakin barín tenaa keská pené.

¹⁷ Jaskara oinnax jaki rakékin en maxkaxon, já namanbi mai tsakaa iki. Jaskakenbi jawen mekayao mekenman ea tii axon yoia iki: “Rakéyamawe. Ea riki ja rekenainoa itan ja senentiainoa,

¹⁸ itan eara jake. Eara mawata iki, ikaxbi ea rama jake jatíbitian janox. Eara ja mawá betan masá teneti enharesti atipana koshia iki.

¹⁹ Jaskara iken rama wishawe, ja en mia oinmaa rama winotai jawékiboyabi, ja ramakaya ikí ikai jawékibo.

²⁰ Nato riki ja tsonbi onanyamaa jawéki ja nokon mekayao mekenman en tsomaa, kanchis wishtin itan kanchis lamparin orobires min oinnabo. Jariki neskara yoi iká: Ja kanchis wishtin riki, ja kanchis jematiibi ikana joi akaibo ikinai ángelbo yoi iká. Jatian ja kanchis lamparin riki, kanchis jemamea joi akaibo yoi iká.

2

Efesoain ikana joi akaiboki kirika bomaa

¹ Ja Efesoain ikana joi akaibo jato ikinti en imaa joniki, nato kirika neskáakin wishaxon bomawe. Jawen mekayao mekenman kanchis wishtin keska yatannaton, itan ja kanchis lamparin orobires keská napo niaitonra, neskáakin ea yoiimai.

² Enra maton ikábo onanke; matora ikai kikini teeti, mato riki manatiabo; jainoax matonra ja jakonma jawékibo akai jonibo amaboresti atipanyamake. Jaskara ixonra, ja Diossenamabo ikaxbi noara Diossen raana iki ikaibo min jato tanaxon onanna iki, jabo jansoires ikanai.

³ Jainxon ea kopi masá tenekinbi, shinan nanyamakin maton ea jeneyamaa iki.

⁴ Ikaxbi westíora jawéki riki nokon keenma: Ja reken ea noikin peonontian aní keskáakin moa maton ea noiama.

⁵ Jaskara iken shinankanwe, jawekeskarainxon maton ea jenearin ixon. Moa akonkin jakonma jawékibo jenetaanan, jakiribi mato ikátiai keskati jakoni jakanwe. Mato jaskayamaitianra ja lamparin en moa wetsanko taxketi iki.

⁶ Ikaxbi nokon keen riki, ja en omisai keskáakinribi ja *Nicolaitabaon jakonma jawéki akaibo maton omisai.

⁷ ¡Ja ninkataibaon ninkákanwe, ja Diossen Shinanman joi akaibo yoiai! Jaweratobaonki eki koshixon jakonma jawékibo janharesai, jabaonra ja Diossen jakonhira jatínko iká, jan jati jiwi bimi kokokanti iki.

Esmirnain ikana joi akaiboki kirika bomaa

⁸ Ja Esmirnain ikana joi akaibo jato ikinti en imaa joniki, nato kirika neskáakin wishaxon bomawe. Ja rekenainoa, itan senentiainoa, itan ja retekanabi jirintonra ea neskáakin yoiimai:

⁹ Enra maton masá teneaiabo, itan mato jawebiomashokobo onanke, matokaya jawékinin senenabo ikaxbi. Jaskaribiakin en onanke, judíobo iki ikaibo ixonbi mato ramiaibo, ja jaskataibora *Satanás sen jonishamanbores iki.

¹⁰ Jaskara iken mato masá tenemakanti jawékiboki rakéyamakanwe. Enra mato yoiai; jatíribi mato xaranmeabora *Satanás sen amaa tanakin, mato cárcel meran anoxikanai, jatianra chonka nete senen mato masá tenemanoxikanai, jaskara iken, ja mato ikai jawékibo mawatai kamanbi tenexon senenhanoxikanwe; jatianra ja maton biti jati en mato meniti iki.

¹¹ ¡Ninkataibaon ninkakanwe, ja Dios sen Shinanman joi akaibo yoiai! Jaweratoboki eki koshixon, ja jakonma jawékibo janharesai, jabora ja rabeti mawáti masá tenetiain katima iki.

Pérgamo jemamea joi akaiboki kirika bomaa

¹² Ja Pérgamo jemamea joi akaibo jato ikinti en imaa joniki, nato kirika neskáakin wishaxon bomawe: ‘Jawen espada okenbekonbi kikin kenshoyatonra mato yoiai:

¹³ Enra onanke, ja *Satanás yakatainkoribi mato jakanabo. Jaskara ixonbira maton ea ikonhakin jeneyamai, itan jaweatibira non ikonhaa ikibo mato iamaa iki, ja ea jan akonkin onanna Antipas, ja Satanás jain iká jemanxon retekanainbi.

14 Ikaxbi jaweti jawékira jake ja nokon keenma: Ja matoiba ikábo, ja Balaamman esekan yoiai keskatibo ikaibi maton oinresai iketian. Janra anike ja Balac esekin, ja ikonma diosbo menikana nami pimaxon, itan wetsabo betanbires yoran-tibo amaxon, *israelitabo ochamanon ixon.

15 Jainxonribi akai maton, ja *Nicolaitabaon onanmaa jakonma esekan yoiai keskati ikaibo maton jato jaweayamakin.

16 Jaskara iken, ¡Moa akonkin ocha akin jenekanwe! Mato jaskáyamaitianra basima ea matoiba kati iki; ja nokon kexakameax pikotai espadanin jato betan reteanani.

17 ¡Ja ninkataibaon ninkakanwe, ja Diossen Shinanman joi akaibo yoiai! Jaweratobaonki atikoma jawékibo janharesai, jabora maná jeneya joné pan en jato pimati iki, itan westíora joxo makanshoko bená jane wisháya en jato meniti iki. Jara tsonbi onanyamake, ja makan biaitoninresa onanke’.

Tiatira Jemamea joi akaiboki kirika bomaa

18 Tiatira jemankonia ja joi akaibo jato ikinti en imaa joniki, nato kirika neskáakin wishaxon bomawe: ‘Ja Diossen Bake, chii tiri keská beroya, itan *bronze penéakana keská taeyatonra mato neskáakin yoiai:

19 Enra maton iká jawékibo onanke: Matonra jato noiike, itan matora eki koshiabo iki, matonribira jato akinnai, itan maton ea jeneyamai. Jainxonribi en onanke, ja reken ikátiai bebon jakonbires rama mato iitai.

²⁰ Ikaxbi westíora jawékira nokon keenma iki: Ja Jezabel janeya ainbaon jakonma jawéki akainbi maton jaweayamaitian. Jara ikai janbixbi *profeta ainbaon shinanmeeti. Ikaxbira paranhanan, nokon tee akaibo jawen esé onanmakin akai jato neskáakin, ja wetsabo betanbires yoranti, itan ja ikonma diosbo, yoina retexonkana nami piti-boribira ochama iki akinbo.

²¹ Ja ainbo jaskatibo jakenbira en nete nenkeax-onboreske, jawen ochabo akonkin jenetaanan abanon Dios ikonhakin ixon. Ikaxbira ja ainbo wetsabo betanbires yorantibo akí jenekashamai.

²² Jaskara kopíra, ja ainbo rama masá tene-makin en chexakaamai, jatian ja wanoya ixonbi jabé yoranti akaibora, akonbireskin en masá ten-emati iki. Ja ainbonin jato onanmaa keskati ikí jenéyamakanaitian.

²³ Jatian ja ainbaon bakebora en jato mawámati iki. En jato jaskáaketianra, jatíbi nokon joi akaibaon onankanti iki, jonibaon shinan reboyabi jaton jointibo en onanna. Jainxonra ja maton akábo kopí westíorabo mato en castigannoxiki.

²⁴ Jatian rama ja jatíribi mato Tiatiranko ikan-abo ixonbi, ja esé chibanyamaibo, itan ja *Satanássen joné jawéki akin akanaibo onanyamaab-ora en mato yoiai; wetsa eséra, maton senenhanon ixon en mato yoiamai.

²⁵ Ikaxbi ja maton ikonha jawékibo jeneyamakanwe, jakiribi ea joái kaman.

²⁶ Jaweratobaonki atikoma jawékibo jatonhare-sai, itan en yoiai keská akin jeneyamai, jabora jatíbiainoa jonibo ikinti koshi en imati iki.

²⁷ Ja nokon Papan jawen koshi ea menia keskáribiakin. Yami bastónyaxonra jan jato ikinti iki, jainxonra ja mapó kenti beshéai keskáakin jato ati iki.

²⁸ Jainxonra ja nete wishtinribi en mato meniti iki.

²⁹ ¡Ninkataibaon ninkákanwe, ja Diossen Shinanman jawen joi akaibo yoiai!’ akin aká iki.

3

Sardis jemamea joi akaiboki kirika bomaa

¹ Ja Sardis jemamea joi akaibo jato ikinti en imaa joniki, nato kirika wishaxon bomawe: ‘Ja kanchis Diossen Shinanya, itan ja kanchis wishtinyara ikai neskati: Enra onanke mato jaskati jakanabo. Matora ninkakataibo iti shinanyabo iki, ikaxbira mato mawá keskabores ikanai iki.

² Jaskara iken oxá besoai keskati itaanen, ja ati japaria jawékibo, itan ja mawátiresbo koshi-akanwe. En oinnara nokon Dios bebon jakon jawéki ayamai mato iikanai.

³ Jaskara iken ja maton onanna esébo shi-nankanwe, itan jan yoiai keskati ikanwe; akonkin ja maton jakonmabo jenekanwe. Mato oxá besoama keskábo ikenra, maton shinannamatian yometso joái keskati ea joti iki.

⁴ Ikaxbi mato jain iká Sardis jemanra jawetiires Dios keenai keskati jakanabo ikax, jaton chopá tishiamo keskábo ikanai. Jabora itibi joxo chopá saweyabo ebébi janoxikanai.

⁵ Jaweratobaonki atikoma jawékibo janharesai, jabora joxo chopá saweyabo ikanti iki. Jatón jan-
era en jato soanantima iki, ja jati kirika meranoa. Jaskáyamaira nokon Papa bebonmeax, itan jawen
ángelbo bebonmeax, natobo riki nokon jonibo iki
ea iti iki.

⁶ ¡Ninkataibaon ninkakanwe, ja Diossen Shinan-
man jawen joi akaibo yoiai!' iki.

Filadelfia jemamea joi akaiboki kirika bomaa

⁷ Ja Filadelfia jeman iká joi akaibo jato ikinti
en imaa joniki nato kirika wishaxon bomawe: 'Ja
Jakón itan ja ikoni yoyo ikai riki, apo Davidkan
llavea. Jan kepenketian tsonbi xepoti atipanya-
maa, itan jan xepoketian tsonbi kepeni atipanya-
maatonra mato yoiai:

⁸ Enra onanke mato jaskati jakanabo:
Oinkanwe, enra mato bebon xepóti kepenke, jara
tsonbi xepoti atipanyamake. Koshishamanbo
ixonmabira en yoia joibo maton senenkaa iki.
Nonra já onanyamake iki mato iamaa iki.

⁹ Enra ja *Satanássen jonibo ikaxbi jansoresi
noara judíoshaman iki ikaibo, mato bebon jato chi-
rankoomati iki; jaskáaxon jabaon onankanti kopí
en mato noia.

¹⁰ Matonra ja senenhati esé jeneyamakin senen-
kaa iki; jaskara kopíra nato netemea jatíbi joniboki
tanakaatibo joketian en mato koiranti iki.

¹¹ Eará basima joribanoxiki eki koshii
jenéyamakanwe, ja maton biti tsonbi bichintima
kopí.

¹² Ja atikoma jawékibo janharesabora, jan
nokón Diossen xobo koshia nichínti keskábo
en jato imati iki. Jainoaxa moa jawetianbi

pikókantima iki. Jato meranra ja nokon Diossen jane en wishati iki. Jainxon nokon Diossen jema, ja naikanmeax joái bená Jerusalénman janeribi en wishati iki. Jainxonra jatokiribi ja nokon bená jane en wishati iki.

¹³ ¡Ninkataibaon ninkákanwe, ja Diossen Shinanman joi akaibo yoiai!' iki.

Laodicea jemamea joi akaiboki kirika wishaxon bomaa

¹⁴ Ja Laodicea jeman joi akaibo jato ikinti en imaa joniki, nato kirika wishaxon bomawe: 'Ja ibanon jaskara iki iká janeya, ja akonkin onanna, ja ikonires yoyo ikai, itan já meranxon jatíbi jawékibo Diossen jonianitonra, mato yoiai:

¹⁵ Enra mato jaskati jakanabo onanke. Matora matsimabobi iki, nin xanamabobi iki. Jakonhirara ikeanke, mato matsi iamax xana iká.

¹⁶ Ikaxbi mato matsimabo itan xanamabobi ikax, nexanshokores ikenra, kinanai keskáakin en mato jenenoxiki.

¹⁷ Mato ikai noara moa jatíbi jawékia iki, jatíbi jakonbires ikaxa, moa noa jawebi maxkáyamake ikibo. Ikaxbira maton onanyamaresai, moa ro-tokanabo ikax mato raromabo, onitsapishokobo, jawebiomabo, benchebo itan chopaoomabo.

¹⁸ Jaskara ikenra en mato eseai, ja oro en chiikan charaxon penéaka eibakea marokanwe, mato ikonkon jatíbi jawékiabo ikanon. Jainxon joxo choparibi eibakea maroxon sawekanwe, mato moa jawebi rabintima kopí. Jainxon eibakearibi bero rao biax moa bechexeekanwe, maton jakonhakin oinnon.

¹⁹ Ja en noiabora, notsinhanan en jato es-eai, koiranmeekanon ixon. Jaskara iken, koshi-akin shinantaanan akonkin maton jakonmabo jenekanwe.

²⁰ Ea riki xobo xepotiainxon, jato kenai keská. Jaweratobaonki nokon joi ninkáxon xepoti xepeni, jatianra jawen xobon jikixon en jabé jawékiati iki, jatian janribi ebé ati iki.

²¹ Jaweratobaonki atikoma jawékibo janharesai, jabora ebébi nokon yakátinin en yakákiinti iki. Ja atikoma jawékibo enharesax nokon Papa Dios betan jawen yakátinin ea yakáni keskáribiakin.

²² ¡Ninkataibaon ninkákanwe, ja Diossen Shinanman joi akaibo yoiai! ” akin ea aká iki.

4

Naikanxon Dios rabikana

¹ Jaskarabo iká pekáo en bochiki oinna iká iki, westíora xepóti naikanmeax kepenmeeta. Jatian ja tii ati ikaitio kestén yoyo ikai iwanaton ea jakiribi yoyo aribaa iki, neskaákin: “Neno bochiki mapéwe, ja neskarabo iká pekáo jaskara iti jawékibo en mia oinmanon”, akin.

² Jatianbira ja Diossen Shinanman atipana koshi emeran itoshia iki, jatianra en oinna iki naikan westíora yakáti itina; ja yakátininra westíora jain yakata iká iki.

³ Jatian ja ani yakatinin yakata iká iki, *jaspe iamax *cornalina makan jisá. Jatian ja yakáti jan kateaketana iká iki, westíora Diossen koshkí, *esmeralda makan keska pené.

⁴ Jainxon en oinribia iki, ja rabé chonka chosko yakátinin, ja ani yakáti kateaketana. Ja yakátibotiibi iká iki, westíora *ancianobo yakata. Jabo ikana iki joxoshaman chopa saweyabo, itan orobires maiti maiyabo.*

⁵ Jatian ja ani yakátinimeax kaná biri ika iki; riri ika iki, itan tirin iká iki. Jainoax ja ani yakati bebon iká iki, kanchis lamparin tiritai keská, ja iká iki Diossen kanchis Shinan.

⁶ Jatian ja ani yakati bebonribi iká iki; westíora jawéki aniparo keská, pené bexnanshaman. Jatian ja ani yakati iká iki, bemananhuri, itan pekáori icha beroya chosko jiria jawékibaon katea.

⁷ Ja reken itinara iká iki, león jisá; jawen rabé itin iká iki, wakabene jisá. Jawen kimisha itin iká iki, jonin bemanan jisá. Jawen chosko itin iká iki, teté noyai keská.

⁸ Ja chosko jiria jawékibo iká iki, sokota pechiabo; itan jaton pechinko okenbekonbi icha beroya. Jabora netenyabi yamé, Dios rabikin jeneyamai, neskákana iki:

“¡Ikon jakonibi
jakon riki ja Ibo,
jatíbi atipana koshia Dios,
ja japaoni, ja ramakamanbi jaa,
itan ja basima joríbatí!” iki.

⁹ Jatian ja chosko jiria jawékibaon, ja jatíbitian jaa, ani yakatinin yakata, kikinhakin rabianan, já jakonhakin shinankin iráke akanaitiibi,

---

* **4:4** Ja rabé chonka chosko ancianobo neno yoiai riki, ja chonka rabé *israelbaon reken papabo, itan ja chonka rabé raana jonibo yoií iká.

¹⁰ ja rabé chonka chosko ancianobo já naman, chirankootaan ja jatíbitian jaa rabikana iki. Jatian já rabikin jaton maiti, ja ani yakati bebon rakanax neskákana iki:

¹¹ “Ja Ibo, itan non Dios miakaya riki ja átixonbi non kikhakin rabiti, miki jakon shinanti, itan atipana koshia, jatíbi jawékibo min jonia kopí; mia keenatonresa jatíbi jawékibo jake”, ikibo.

5

Cordero betan wishá xei kirika

¹ Jainxon en oinribia iki, ja ani yakatinin yakataton jawen mekayao mekenman kirika xei tsomaa. Ja kirika iká iki okenbekonbi wisháya, itan jan taxnantinin kikin kanchis akin xepoa.

² Jainxon en oinna iki, westíora atipana koshia ángel koshin yokati neskatai: “¿Tsoamein iti iki nato kirika chopenoxon jan xepoabo ras ati atipana?” iki.

³ Ikaxbi naikanbobi nin mainbobi, itan ja mai naman ikábobi tsoabi yama iká iki, ja kirika xepoabo jan chopexon yoyo axon onanti atipana.

⁴ Jatianra ea ikonbiresi winia iki, jan kirika xei chopeanan yoyo axon onanti atipana tsoa jonibi yamaketian.

⁵ Ikaxbi jain yakata westíora *ancianonin ea yoia iki: “Moa winiamawe; ja judáinoá jonibo xaranmea león keska, ja David ipaoniton rareboninra moa janharesá iki. Janresa ati atipanke ja kirika xei chopekin, itan ja kanchis jan xepoa kepenkin”, akin.

⁶ Jainxon en oinna iki, ja chosko jiria jawékibo napo jainoax ja ani yakati bebon, itan ja

ancianobo napo, westíora *Cordero chankata retekana keská. Jara kanchis machanya, itan kanchis beroya iká iki; ja iki ja kanchis Diossen Shinan jatíbi mainko raana yooi iká.

⁷ Janra ja ani yakatinin yakata nokobainxon, jawen mekayao mekenman iká kirika xei bia iki.

⁸ Jatian ja kirika xei biketianra, ja chosko jiria jawékibo betanbi ja rabé chonka chosko ancianobo, ja *Cordero bebon chirankookana iki. Jatíbi jabora arpayabobires ikana iki, itan ja *incienso bochoya oro copayabobires. Ja iki Diossen jonibaon oración.

⁹ Jainoaxa nato bená bewá neskati bewakana iki:

“Miabichores iki atixonbi ja kirika xei bixon, jan xepoabo ras ati atipana, mia mawáni kopí; jatian ja min jimi chikotatonra marokin min bia iki, meskó axéya jonibo, meskó joiabo, meskó ani jemameabo, itan meskó jonibo, Diossenabo inon ixon.

¹⁰ Jabora apobo itan ja non Diossen tee ati *sacerdotebo min jato imaa iki. Jabaonra nato main ikana jonibo jato ikinnoxiki”, iki.

¹¹ Japekao en oinxon ninkata iki, ja jiria jawékibo, itan ja *ancianobaon ani yakati kateax, icha ángelbo yoyo ikanai. Jabora ikana iki, tson topontimati kikinbires icha.

¹² Jabora kikinbires koshin bewai neskákana iki: “¡Ja mawáni *Cordero riki, itixbi jatíbi atipana koshia iti,

jatíbi jawékia iti, onan shinanya iti, itan koshi shinanya iti, jaki jakonhakin shinanti, ani, itan rabiti!” iki ikanai.

¹³ Jainxonra en ninkata iki, jatíbi ja Diossen joniaka jawékibo, naikanmeax, mainmeax, itan mai meranoa, jainoax aniparomea jawékibo, neskati bewakanai:

“¡Ja ani yakatinin yakata betan ja *Cordero, ibanon já non rabiti, jaki jakonhakin shinanti, ja riki ani, itan atipana koshia. Jara jatíbitian jaskara inóxiki!” iki.

¹⁴ Ja chosko jiria jawékibora neskati saa ikana iki: “¡Jaskara ibanon!” iki. Jatian ja rabé chonka chosko ancianoaon chirankooxon rabikana iki.

6

Kanchis sello

¹ Jainxonra en oinna iki ja *Corderon, ja kanchisainoa westíora jan xepoa ras akai. Jatianra en ninkata iki, ja chosko jiria jawéki ikainoax westíora tirin ikai keskati: “¡Jowé!” iki yoyo ikai.

² Jatian en oinna iká iki westíora joxo kabayo. Jan peyakaá joni iká iki, westíora kanóti tsomaya. Ja jonira westíora maiti menikana iki; jawen raw-ibo jatoaresa iken, itan jatoaresboti kopíribi.

³ Jatian ja *Corderonin jawen rabé itin iká xepoa ras aketianra, ja jawen rabé itin iká jiria jawéki en ninkata iki: “¡Jowé!” iki ikai.

⁴ Jatianra wetsa joshin kabayo pikota iki. Jatianra jan peyakaá jonin, atipana koshi bia iki, itan ani espadaribi menia iki, ja jonibo jakon iikanainbi jatobires reteananmanoxon.

⁵ Jainxon jawen kimisha itin iká jan xepoa, ja *Corderonin ras aketian, en ninkata iki, ja kimisha itin iká jiria jawéki: “¡Jowé!” iki ikai. Jaskataitian en oinnara iká iki, westíora balanza tsomaya joni peyakaya westíora wiso kabayo pikotai.

⁶ Jatian ja chosko jiria jawéki xarameax neskati yoyo ika iki: “Westíora nete teeta kopíra, westíora kilo trigo bikanti iki; jainxon westíora nete teeta kopíribira kimisha kilo cebada bikanti iki. Ikaxbi ja xeni betan vino jakonmaayamawe”, iki ikai.

⁷ Jainxon ja chosko itin jan xepoa ja *Corderonin ras aketianra, ja chosko itin iká wetsa jiria jawéki en ninkata iki: “¡Jowé!” iki ikai.

⁸ Jatian en oinna iki joni peyakaya rapanshintani kabayo pikotai; jatian jan peyakaá jonin jane iká iki, Mawá. Já pekáora wetsa joni joá iki; jawen jane iká iki, jain mawábo iká, jabora nete pochínikontanishaman ikana jonibo jatoaresnon ixon koshi menia iki. Jan jato keyoti jawékibo iká iki; reteanantibo, jawékiatinin iti, koshi isinbo, jainoax nato mainmea pimis yoinabo.

⁹ Jatian ja *Corderonin ja pichika itin jan xepoa ras aketian en oinna iká iki; jainxon Dios yoina menoxonti naman, ja Diossen joi yoiai kopí, itan jaton ikainbo jakon ikí jenéyamakana kopíribi onit-sapimaxon retekanibaon kayabo,

¹⁰ kikin koshin neskati saí ikanai: “Mia riki jakon Dios, koshi itan yoixon senenhai ¿Jawetiankayaki ja noa retekana kopí ja yoixontaan, nato mainmea jonibo min noa kopixonai?” iki.

¹¹ Jatianra ja saweti joxoshaman chopabo jato menia iki. Jaskáxon jato yoia iki, shokorespari

manakanti, jabo akáni keskáakinribi, jato keska joi akaibo, itan Diossen tee akaibo texteanan jato akánitii icharibi senenhakanai kaman.

¹² Jatian ja *Corderonin ja sokota itin jan xepoa ras aketian en oinna iki, kikin koshi niwanai. Jatianra ja benomaaxon sawekanai wiso chopa keskati bari wisoa iki. Jainoax oxeribi jimi keska, joshín baneta iki.

¹³ Jainoax naikanmea wishtinbo maiori maanna iki; niwe koshin aká ja higo bimi xoobo tininai keskati.

¹⁴ Jatian nairibi, ja kirika xeixon moa benxoakana keskati yamaa iki. Jatianra jatíbi mananbo, itan jatíbi nasiboribi shakotax taxkebotana iki.

¹⁵ Jainoax nato netemea apobo, kikin jonibo, jainoax sontárobaon koshibo, jatíbi jawékia jonibo, atipana jonibo; jainoax yonokaatai itan yonokaataima jonibo kini meranbo, itan ani makan xaranbo jonékana iki.

¹⁶ Jatian jatíbi jabo, ja mananbo itan ja makanbo akí neskákana iki: “¡Noki reokooxon noa jonekanwe; jatianra ja ani yakatinin yakataton noa ointima iki, itan ja *Corderoribi moa noki sinátima iki!

¹⁷ Ja castiganti ani netera moa nokóke ¿Tsonmein atipanke jaskara tenekin?” ikibo.

7

Ja onantiakayabo

¹ Jatian jaskata pekáo en oinna iká iki, ja nete senena chosko pasenenatiibi, chosko ángelbo

chankakana. Jabo ikana iki ja mai betan aniparo, jainoax jiwiboki niwe pakénaketian chiteax chankákana.

² Jainxon en oinribia iki bari pikotaiokeax, ja jiria Diossen jan xepoti tsomaya wetsa ángel joái. Jatian ja ángelninra koshin jato saí aka iki, ja wetsa chosko ángelbo, ja mai betan aniparo ramianon ixon atipana koshi jato meniabo:

³ “Ja Diossen yonotibo jawenabo inon ixon, non jato betonkoain onantiakamapari ikenbi, ja mai betan aniparo jainoax jiwibo ramiayamakanwe!” iki.

⁴ Jainxon en ninkata iki, ja jawenabo iketian onantiakanabo, westíora pacha chosko chonka chosko waranka jatíbi *Israel jonibo.

⁵ Jatian ja Judakan rarebobo onantiakanabo ikana iki: Chonka rabé waranka, jatian ja Rubenman rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka; jatian ja Gadnin rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka,

⁶ jatian ja Asernin rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka, jatian ja Neftalíkan rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka; jatian Manasésen rarebobo ikana iki chonka rabé waranka,

⁷ jatian ja Simeónman rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka, jatian Levikan rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka; jatian Isacarnin rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka,

⁸ jatian Zabulónman rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka; jatian Josekan rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka, jatian Benjamínman rarebobo ikana iki, chonka rabé waranka.

Icha joni joxo chopá sawéyabo

⁹ Japekao en oinribia iki, tson topontimati kikinbires icha jatíbiainoa jonibo, meskó axéya jonibo, meskó join yoyo ikai jonibo, itan jatíbiainoa jonibo. Jabo ikana iki, ja ani yakatinin yakata bebon, itan ja *Cordero bebon charókana; joxo chopasawéyabo, itan jepepei tsumáyabo.

¹⁰ Jabora jatikaxbi koshín neskati saa ikana iki: “Ja ani yakatinin yakata non Diossen, itan ja *Corderoninra noa kishpinmaa iki”, iki.

¹¹ Jatian jatíbi Ángelbora ja *ancianobaon, itan ja chosko jiria jawékibaon yakáti katei charókana iká iki. Jainoaxa ja ani yakati bebon chirankootax, maikibi bekepikainxon Dios rabii,

¹² neskákana iki:

“¡Jaskara Ibanon!

Miabichoresa non rabiai, mia riki ani; mina riki ja onan shinan; miabicho riki non iráke ati, miki riki non jakon shinanti; mia riki atipana koshia, itan koshia. Miara jatíbitian

jaskara inóxiki.

¡Jaskara Ibanon!” ikibo.

¹³ Jatianra westíora ancianon ea yokata iki: “¿Tsoaborin nato joxoshaman chopasawéyabo? ¿Jaweranoax bekanarin?” akin.

¹⁴ Jatian en yoia iki, “minra onanke Ibó”, akin. Jatian jan ea yoia iki: “Jabo riki ja kikinbires masá tenetiainoax bekanabo, jatón chopabo ja *Corderon jimin patsáxon joxoabo.

¹⁵ Jaskara kopíra Diossen ani yakati bebon ikanai. Jain ixonra, neten itan yaméyabi, Diossen xobonxon jawen tee axonkanai. Jatian ja ani yakatinin yakatatonra, jawen xobonko imaxon jato koiranti iki.

¹⁶ Jatianra moa jawékiatinin ikantima iki, itan nomin ikantima iki. Moa bari xanan jato atima iki, itan xananribi jato tsokásatima iki.

¹⁷ Ja ani yakatinin iká *Corderon jato ikinai ike-tian. Janra jan jati onpax jato xeamati iki. Jatianra Diossen jaton beonbo jato soaxonoxiki”, akin.

8

Ja kanchis itin jan xepoa

¹ Jatian ja *Corderon, ja kanchis itin iká, jan kirika xei xepoa ras aketian, media orares naikan jawebi yamakaina iki.

² Jainxon en oinna iká iki, Dios bebon kanchis ángelbo nia. Jabora kanchis trompetaribi jato menipakea iki.

³ Jainoax wetsa ángel joáx, jainxon Dios yoina menoxonti bebon nitoshia iki, jain *incienseo ati orobires tsomáya. Jainra icha *incienseo akana iki, jaskáaxon ja ani yakati bebon iká orobires jainxon Dios yoina menoxontiainxon, jatíbi ja Diossen jonibaon oraciónboyabi menonon ixon.

⁴ Jatian ja Diossen jonibaon oracion betanbi, ja *incienseo koin, ja ángelnin mekenmameax Dios ikainko kaman keyata iki.

⁵ Jainxon ja ángelnin, jain *incienseo ati bixon, jainxon Dios yoina menoxontiainoa chii tsisto bitaan bochoaxon maiori potaa iki. Jatianra tirin ika iki, riri ika iki, kanábo biria iki itan niwana iki.

Trompetabo

⁶ Jatian ja kanchis ángel, jaton kanchis trompetabo moa xoon anox benxokáakana iki.

⁷ Jatian ja reken ángelnin jawen trompeta xoon aka iki. Jaskáketianra, oixewayaya jimia chii meskoa, maiori maana iki. Jatianra nete pochínikontanishaman maiabi, niibo, itan jatíbi xobibo menota iki.

⁸ Jainxon ja rabé itin iká ángelnin jawen trompeta xoon aka iki. Jaskáaketian westíora jawéki, ani manan tiritai keská, aniparonko potaa iki. Jatianra ja aniparo jene, naponbekontanishaman senen jimi baneta iki.

⁹ Jatianra jatíbi ja aniparon jaa jawékibo kimisha parte iká senenainoa keyota iki. Jainoax kimisha parte iká senenainoa wapóboribi ras ika iki.

¹⁰ Jatian kimisha itin iká ángelnin jawen trompeta xoon aka iki. Jaskáketian naikanmeax westíora wishtin lamparin tiritai keská paketa iki, kimisha parte senen iká paroboki itan weanboki.

¹¹ Ja wishtinman jane iká iki Moka. Jatianra kimisha parte iká senen jene moka baneta iki. Jatian ja jene xeaax, icha jonibo mawákana iki.

¹² Jainxon ja chosko itin iká ángelnin, jawen trompeta xoon aka iki. Jaskaketian bariyabi oxe, itan wishtinbo kimisha parte iká senen jakonma baneta iki. Jatianra jabo kimisha parte iká senen, yamé baneta iki. Jaskatax ja nete itan yamé kimisha parte iká senen, jakoma baneta iki.

¹³ Jatian oinxon en ninkata iki, westíora teté bochiki noyai. Jara koshín saí iki neskata iki: “¡Jawe ireskiai, jawe ireskiai. Jawe ireskaiapanon, jawe imeyanoxiki ja main ikana jonibo, ja senen-tiainbi wetsa kimisha ángelbaon jaton trompeta xoon aketian!” iki ikai.

9

Ja pichika itin iká trompeta

¹ Jaskáketian pichika itin iká ángelnin, jawen trompeta xoon aka iki. Jaskáaketian en oinna iki, ja naikanmeax maiori westíora wishtin paketa. Jára ja ani maikini meran iká pozo kepenti llave menia iki.

² Jatianra ja xanken meran iká pozo kepena iki. Jainoaxa koin jokona iki, ani horno meranoax ikai keskati. Jatian ja pozo meranoax koin jokonaton, bari betan niwe mapoara, yamé baneta iki.

³ Jatian ja koin meranoaxa chanpobo jokonax, maiori bea iki. Jabora ninbo keska tekamisti koshiabo imaa iki.

⁴ Jabora yoia iki, ja main iká xobibo, jiwi maxobo, niibo ramiakantima. Ja jawena itiakin jaton betonkoain jato Diossen onantiakamabores ramiatira yoia iki.

⁵ Ikaxbi jonibo retetima jato yoia iki. Jaskáyamakinra pichika oxe jato chexakaamati yoia iki. Ja chexakaati iká iki, nibon tekaa keská moka.

⁶ Ja netebaonra jonibaon mawátibo benakinbi nokoyamanoxikanai, mawákashoraibira iamanoxikanai.

⁷ Ja chanpobo iká iki, jameax reteanannoxon kabayo axeakana keskábo. Jaton maponko iká iki, westíora oro maiti keská maiabo. Jaton bemanan iká iki, jonin bemanan jisábo.

⁸ Jaton boo iká iki, ainbaon boo keska. Jaton xetabo iká iki, leónman xeta keska,

⁹ jaton yorabo iká iki, reteanani jan panakaati yami keskatonin panakaatabo. Jatian jaton

pechibo iká iki, noyaitian ja reteanantiain bokin, kabayobaon carrobo ninia riri ikai keskati xoo iki.

¹⁰ Jatón jinabo iká iki, ninbo tsispin keskábo, jatón jinanko iká iki, pichika oxe jonibo jato masábires tenemati koshi mokayabo.

¹¹ Ja chanpobaon koshi iká iki, ja kini meranoa ángel; jawen jane iki, *hebreo join aká Abadón, jatian griego join iki Apolión iki iká.*

¹² Jatianra ja rekena jakonmabires jawéki moa winota iki. Ikaxbira rabeti itipari maxkáke.

Ja sokota itin iká trompeta

¹³ Jainxon ja sokota itin iká ángelnin, jawen trompeta xoon aribaa iki. Jaskáketian en ninkata iki, ja Dios bebon iká jainxon Dios yoína menoxonti orobires akana, ja chosko machan ikainoax westíora joi pikotai.

¹⁴ Jatian ja yoyo ikaitonra, ja sokota itin iká, jawen trompeta tsomaya ángel yoia iki: “Ja Éufrates paro kexa nexakaata chosko Ángelbo chorowe”, akin.

¹⁵ Jatianra ja chosko ángelbo choroa iki; ja main jakana kimisha parte iká senen jonibo jato keyonon ixon. Jabora moa benxokakana iká iki; ja hora, ja nete, ja oxe, itan ja baritia jato keyoti.

¹⁶ Jatianra en ninkata iki, ja icha kabáyonin peyakaá sontárobo rabé pacha millón.

¹⁷ Jaskarara en oinna iki, kabayobo namá keska meran; jatian jan peyakaabo jan xopanametabo iká iki, chii keska joshin, nai keska yankon, azufre

---

* **9:11** Abadón betan Apolión iki iká riki: Keyomis iki iká.

keska panshin. Ja kabayobaon mapobo iká iki, león mapo keskábo; jatian jaton kexakanmeaxbo jokona iki, chii, koin itan azufre.

¹⁸ Jatian neskara jakonmabires chii, koin, azufre, ja kabayobaon kexakameax jokonatonra, kimisha parte iká senen jonibo keyoa iki.

¹⁹ Ja kabayobaon koshi mokara iká iki, jaton kexain, itan jaton jinanko. Jatón jinabo iká iki rono keskabo, jatian jaton mapobaonra natéxon jato ramiaka iki.

²⁰ Ikaxbi ja jakonmabires jawékinin mawáyamai texea jonibaonra, ja moatian apaokani jakonma jawékiboribi akin jeneyamakana iki. Jainxon ja yoshinbo, itan jatonbi ja rabiti oro akana, koríki akana, *bronze akana, makan akana, jiwi akana, rabikin jeneyamakana iki. Ja jawékibo iki oinya-mai, ninkáyamai itan niamaibo.

²¹ Jainoax retemisibo, yobétibo, wetsabo betan-bires yorantibo akí itan yometsoiboribi jeneyamakana iki.

10

Kirika xei maxkoshoko tsomaya ángel oinna

¹ Jaskarabo pekáo en oinribia iki, wetsa atipana koshia ángel naikanmeax joí, nai koin meranbires ipakeaitian. Jawen mapo manaon iká iki, westíora Diossen koshkí ikanwana. Jatian jawen bemanan iká iki, bari keska pené. Jainoax jawen witaxbo iká iki, chii tiri chankata keská,

² Jatian jawen mekenman tsomaa iká iki; westíora kirika maxkoshoko xei chopea. Jatian jawen mekayaokea taera iká iki aniparon nenana. Jatian jawen memiokea taen iká iki mai jamata.

³ Jaskatax león keotai keskati koshin saí ika iki, jatian saí iketianra; ja kanchis tirin ikaibaon tirin ixonbiribi kewinkana iki.

⁴ Jaskati ja kanchis tirin ikaibo yoyo ika pekáora moa wishai ea iká iki. Ikaxbira en ninkata iki, naikanxon ea neskáakin yoiai: “Ja kanchis tirin ikaibaon yoiaibo tsoabi keshanyamawe, itan wishayamawe”, akin.

⁵ Jatian ja aniparo betan main penita en oinna ángelnin, jawen mekayao meken bochiki chankantaanan,

⁶ ja nai betan mai, itan aniparo jainoax jatíbi jain jaa jawékibo jan jonia; jatíbitian jaa janetaanan ikonkon yoia iki: “Moara non manaboresti atipanyamake,

⁷ ja kanchis itin iká ángelnin jawen trompeta xoon ati nokóketianra, jaskara iti Diossen yoini tson onanyamaabo moa senenti iki. Ja jawen tee akai *profetabo jan yoini keskati”, iki.

⁸ Jatian ja naikanmeax yoyo iketian en ninkata joi iká iki, jakiribi ea akí neskati: “Ja aniparo betan main chankata ángelnin tsomaa kirika chopeta xeishoko bitanwe”, iki.

⁹ Jatianra kaxon ja kirika xeishoko ea meninon ixon ja ángel en yokata iki. Jatian jan ea yoia iki: “Jisé, bixon piwé. Ja min piara mishkin keska batashaman iti iki. Ikaxbi min poko meran boaxa moa moka iti iki”, akin.

¹⁰ Jatianra ja ángelnin mekenmamea ja kirikashoko bixon en piá mishkin keska batashaman iká iki, ikaxbi ja nokon poko meran boaxa, moa mokaa iki.

¹¹ Jatianra ea yoikana iki: “Minra ja jatíbiainoa ikana icha ani jemabo, jainoax ja meskó jonibo, meskó joiabo itan apobo jaskara ikantikiriakin ja Diossen yoia bená joibo jato yoiti jake”, akin.

11

Jan ikonkon onanna rabé

¹ Jatianra westíora jan toponti tawa keskáshoko ea menikana iki; jaskáxon ea neskáakin yoikana iki: “Wenixon ja Diossen xobo betan jainxon Dios yoina menoxonti toponwe, jainxon toponwe, jawetii joninki ea jainxon rabiaí ixon.

² Ikaxbi ja xobo jema iaketanaorires toponyamawe. Jainra judíomabo iti Diossen menia iki. Jabaonra Diossen jakon jema ramianoxikanai, chosko chonka rabé oxe senen.

³ Jainxon ea yoia iki, enra rabé joni raanti iki; ea onanna rabé xaxa chopá saweyabo. Jabaonra jaskara iti Diossen yoia joibo jato yoiti iki; westíora waranka rabé pacha sokota chonka nete senen”, akin.

⁴ Nato ikonkon onanna joni rabé riki, ja mai Ibo bebon rabé olivo jiwi, betan ja rabé lamparin itina keská.

⁵ Jaweratobaonki ja joni rabé ramiakasai, jatianra jaton kekakan chíi tiri jokonhaxon jaton rawibo menokin keyoti iki. Jaskataxa tsoa inonbires, já ramiakasaibo mawákanti iki.

⁶ Nato ikonkon onanna jonibora, jaskara iti Diossen yoia joi yoikanai kaman, oi beyamanon ixon nai xepoti atipana koshiabo iki. Jainoaxibi jabo keenxontiibi, jenebo jimi imati, itan meskó

jakonmanin mai ramiati atipana koshiaboribi ikanai.

⁷ Jatian jabaon moa Diossen joi yoikin senenhaketianra, mai xanken chichokeax onśa yoina pikóxon, ja rabé joni betan reteanankin jatoaresxon jato retenoxiki.

⁸ Jatian jaton yorabora ja ani jeman calle napon potakanti iki, jain jawen Ibo korosen akániainko. Ja jema iki ja Sodoma betan Egipto jemaki yoinmeeta.

⁹ Jatian ja kimisha nete wetsa iti pochínikon, meskó ani jemamea jonibo, meskó axéya jonibo, meskó joiabo, itan meskó jonibaon kimisha nete senen jaton yorabo oinnoxikanai. Jainxonra miinkaskanainbi jato amayamanoxikanai.

¹⁰ Ja nato main jaa jonibora raronoxikanai jabo mawáketian. Jaskati kikini raroira jawékinin meniananoxikanai, ja *profeta rabekan jato jakonmaakatitai iketian.

¹¹ Ikaxbi kimisha nete wetsa pochínikon Diossen ja mawábo jirixon, jakiribi jato wenimaribia iki. Jatian jatíbi jan oinnabo kikini rakékana iki.

¹² Jatianra ja ikonkon onanna rabékan naikanxon “¡Neno mapékanwel!” akin koshin jato yoiaitian ninkákana iki. Jatianra jaton rawíbaon oinnonbi nai koinman naikan kabékona iki.

¹³ Jatianbira kikin koshi niwana iki. Jaskáxonra ja jemamea chonka parte iká senen xobo poxaa iki. Jatianra kanchis waranka joniboribi mawákana iki. Jatian ja texeabaon kikini rakeananbi, ja naikan iká Dios rabikana iki.

14 Jatianra ja rabé itin iká jakonmabiresbo moa winota iki; ikaxbi jawen kimishai itira basima iti jake.

Kanchis itin iká trompeta

15 Jatian senentiainbi kanchis itin iká ángelnin jawen trompeta xoon aka iki. Jaskáaketian, naikan koshin neskati saa ikana iki:

“Jatiobi nato netera, moa Ibo Dios betan Cristona iki. Janra jatíbitian jato ikinoxiki”, iki.

16 Jatian rabé chonka chosko ancianobo, Dios bebon jawen ani yakatinin yakatabo chirankootaan, mainbi bekepikainxon Dios rabii,

17 neskákana iki:
“Nonra mia iráke akai Ibó, jatíbi atipana koshia Dios. Mia ramakamanbi jake, itan miara japaonike, ja min atipana ani koshiaxon min jato ikinkin peoketian.

18 Jatíbiainoa jonibora sinákanke, ikaxbi min siná netera moa nokóke, ja mawatabo jaton akábo min jato yoixonti nete.
Jatianra min tee akai *profetabo, jainoax min katota jonibo, miki jakonhakin shinnannaibo;
ibanon kikin iamaax kikinmabo inonbira, jaton biti

jawékibo min jato meninoxiki. Jatian ja mai ramiakaiboribira, min jato jakonmanoxiki”, akin.

19 Jatianra ja naikan iká Dios rabiti xobo xepoti, kepenmeeta iki. Jainra iká iki, ja senenhabekonti joi aká jan onanti imai bonanti jishtibires itina.

Jainra kaná biria iki, tirin ika iki, jainoax riri ika iki. Jainoaxibi niwana iki, itan oixewabo maana iki.

12

Westíora ainbo betan ani ronin iká

¹ Jaskáketian iká iki, ja oinxon onanti jawéki, naikan ikí: westíora ainbo chopan akai keskáakin barin rakoa, jawen tae iká iki, oxen rakoa, jainoax chonka rabé wishtínya maiti sawéya.

² Ja ainbo iká iki tooya. Jaskara ikax baken chexaa masábires tenei sion ika iki moa bakentires ikax.

³ Jainoax wetsa ja oinxon onanti jawéki naikanmeax pikoribia iki. Ja iká iki ani joshin ronin kanchis mapoya, chonka machanya. Jawen mapotiibi iká iki, westíora maitibo.

⁴ Jatian jawen jinanra ja kimisha parte iká senen, wishtinbo mawetaanan maiori manhaka iki. Jatian ja roninra ja bakenai ainbo bebon chankata iki, ja bake pikókenbires pinox.

⁵ Jatian ja ainbo bakena iká iki, benbo bake, já iká iki hierro bastonyaxon, jatíbiainoa jonibo jan jato ikinti. Ikaxbi jawen bakera bichinxon, Diossiba itan jawen ani yakati bebon bokana iki.

⁶ Jatian ja ainbo jain joni jayamainko jabati kaa iki. Jain inon ixon Diossen moabi benxoaxonainko, jainoa westíora waranka rabé pacha sokota chonka nete senen, jawékiati menikanon ixon.

⁷ Japekaora naikanmeax reteanankana iki, ja ángelbaon koshi Miguelra jawen ángelboyabi, ja ronin betan reteanana iki. Jatian ja roninra jawen sontárobo betan rabetax reteanana iki,

⁸ ikaxbi jatonharesti atipanyamakana iki. Jatian jabo jain itira moa naikan yamaa iki.

⁹ Jaskaáxonra ja ani ronin nato maiori potaa iki. Ja moatianbi rono, ja iki yoshin, jawen jane Satanás. Janra nato netemea jatíbi jonibo jato paranai. Jara jawen ángelboyabi, nato main jato potaa iki.

¹⁰ Jaskáketian en ninkata iki ja naikanmeax koshin yoyo iki, neskatai:

“Moara nokóke noa Diossen kishpinmati nete, jawen atipana koshi itan jan noa ikinti nete, jainoax ja Criston koshi; ja non wetsabo jakonmaakin yoipachoai, moa potaa iketian. Ja Dios bebonxon, yaméyabi neten jato jakonmaakin yoipachoai.

¹¹ Ja non wetsabaonra jatonharesa iki, ja *Corderon jimi chikoaton, itan jabaon Diossen joi yoiaton; jabora mawátinin rakéyamakana iki. Jaskáyamaira jabo mawáti jawemabi ikana iki.

¹² ¡Jaskara iken ja mato naikan jakanabo rarokanwe! ¡Ikaxbi jawe iresaipanon; ja main ikáboyabi ja aniparon jakanabo; ja Satanásra kikini sinatax matoki joke, basimashoko jawen nete senenti maxkata onanax!” iki iká iki.

¹³ Moa maínko potaa ixonra ja roniman, benbo bakeya ainbo ramianoxon chibana iki.

¹⁴ Ikaxbi ja ainbora, rabé ani pechi tetekana keskáya imaa iki, jaskatax noyax kaax, jain joni jayamainko jawen itinko nokónon ixon, ja ronin

iká ochóbiribi. Jainoara kimisha baritia wetsa pochínikon senen jawékiamakanti iki.

¹⁵ Ja ani ronimanra jawen kexakan onpax kinana iki. Jaskáxon paro imataan, ja jenen ja ainbo bonon ixon.

¹⁶ Ikaxbi ja ainbora main akinna iki, chopetaanan ja roniman kinaxon paroa iwana taraxmaxon.

¹⁷ Jaskáketianra ja ronin kikini ja ainboki sinata iki. Jaskataxa ja ainbaon jatíribi chiní bakebo betan reteanani kaa iki. Jabo iká iki Diossen esé senenhaibo, itan Jesús iká joibo yoikin jeneyamaibo.

¹⁸ Jatian ja roninra aniparo kexa baneta iki.

13

Aniparomea onsá yoina

¹ Jatian en oinna iki, aniparomeax westíora onsá yoina mapetai. Ja iká iki kanchis mapoya, jainoax chonka machanya. Ja westíora machanbo iká iki maitiabo. Jainoax jawen mapobotiibi iká iki, Dios jakonmaakin yoi iká wishábo.

² Ja en oinna onsá yoinara iká iki; ino keska, itan oson tae keskaya. Jawen kexá iká iki leónman kexá keska. Jatian ja roninmanra, ja onsá yoina jawen atipana koshi, jawen ani yakati, itan jawen koshi shinan menia iki.

³ Jatian ja onsá yoinanin westíora mapora iká iki, mawánon ixon maxtekana keská. Ikaxbi jawen xaté moa raonxonkana benxoa iká iki. Jaskáketian oinxon, jatíbi jonibaon kikini ratéxon ja onsá yoina chibankana iki.

⁴ Jainxon ja ronin rabikana iki, jan jawen koshi shinan ja onsá yoina menia iketian. Jainxon ja onsá yoina rabiiribi neskákana iki: “Tsoabira nato onsá yoina betan senenyamake; tsonbira jabé reteanankin ja ayonti atipanyamake”, ikibo.

⁵ Jatian ja onsá yoinara, rabíananbi jakonmaibiresbo Dioski yoyo inon ixon imaa iki; itan chosko chonka rabé oxe koshi shinanya imaa iki.

⁶ Jatianra jaskákona iki, jaskatira ja Dioski, itan jawen xoboki jainoax ja naikan jakanaboki jakonmaibires yoyo ika iki.

⁷ Jainxonribi ja Diossen jonibo betan jatoaresnon kaman, reteananti yoia iki. Jainxon jatíbi meskó axéya jonibo, jainoax ani jemabo, meskó joiabo, itan jatíbiainoa ikana jonibo jawen keena keskáakin jato anon ixon koshi menia iki.

⁸ Ja onsá yoinara jatíbi nato mainmea jonibaon rabinoxikanai; jabo iki nete joniantianbi, ja retekani *Corderonin jati kirika meran jaton jane wishakaata yamaabo.

⁹ Ja ninkataibaon ninkákanwe:

¹⁰ “Ja preso itibora, preso akanti jake; ja espanin mawátibora; espadanin retekanti jake. Nekarainoaxa onanti ikanti iki, ja Diossen joni-baon ikonhaa, itan jaton koshi shinan”, iki.

Maima onsá yoina

¹¹ Jainxon en oinribia iki mai meranoax wetsa onsá yoina pikotai. Ja iká iki, ja *corderona keská rabé machanya, ikaxbira ronin yoyo ikai keská iká iki.

¹² Jara ja reken onsá yoinanin koshia keská koshiaribi iká iki. Janra ja main jakanabo yoia iki, ja reken onsá yoina já bebonxon rabikanti. Ja iká iki ja mawánon ixon, maxtekana moa raonkana benxoa.

¹³ Jainxonribi ja oinxon onanti ani ratéti jawékibo aká iki. Jatíbi jonibaon oinnonbira ja naikanmea chiibobi maiki pakémaa iki.

¹⁴ Jatian ja reken onsá yoina bebonxon, ja oinxon onanti jawékibo amaxonra, nato mainmea jonibo jato parana iki. Jaskáaxon jato yoia iki, ja reken onsá yoina jisáakin monumento ati, ja iká iki espadanin ramiayonkana ikaxbi mawatama.

¹⁵ Jatian ja rabé itin onsá yoinara atipana koshi menia iki. Ja reken onsá yoina jisáakin akana yoyo inon ixon jamati, jatíbi ja rabiamai jonibo jato retenon ixon.

¹⁶ Jainxonribi aká iki; jatíbi ja kikinbo itan kikinmabo, ja jatíbi jawékiabo itan jawebiomashokobo, jato yonoaibo itan iboaxon yonokanaibo, jaton mekayao mekenhori iamaax betonkoain jato onantiakin.

¹⁷ Jatian jaskara ja onantiaomabo, iamaax ja onsá yoinanin janeomabo, itan jawen númeroomabo ixonra, tsonbi marokin biti, itan jato maromati atipanyamakana iki.

¹⁸ Nenora ja onan shinanyabo jishtiti jake; ja onanbaonra ja onsá yoinanin número onanti jake, jara jonin número iki, ja número riki sokota pacha sokota chonka sokota.

14

Cordero betan ja katota jonibo

¹ Jainxon en oinna iká iki, *Sión mananman ja *Cordero chankata. Jabé ikana iki pacha chosko chonka chosko waranka jonibo, jabo ikana iki ja *Corderon jane, itan Papa Diossen jane jaton betonkoain wisháyabo.

² Jainxon en ninkata iki naikanmeax riri ikai, ja iká iki jene maani xoo ikai keská itan koshin tirin ikai keskáribi. Ja jaskati riri ikai iká iki, arpa akaibaon jaton arpabo ten aka keská.

³ Jainoaxa ja ani yakati bebonmeax itan ja chosko jiria jawéki, jainoax ja *ancianobo bebonmeax westíora bená bewá bewakana iki. Ja bewára tsoabi axeti atipanyamaa iki. Jara nato main ikábo xaranmeax kishpinmeeta ja westíora pacha chosko chonka chosko waranka jonibaonres onankana iká iki.

⁴ Natobora ikana iki ja wetsabo betanbires yoranti ayamaax, ochayamaabo. Jabo riki ja *Cordero jaweranobires inonbi kaaitian, chibanaibo. Jabora jonibo xaranmeax kishpinmeekana iki, ja reken jawéki Dios betan *Cordero menikana keská inox.

⁵ Jabora jansoibo yoyo iamakana iki, itan jawe jakonma akábi yoixonti yama.

Kimisha ángelbaon joi yoia

⁶ Jainxon ja naikan westíora ángel noyairibi en oinna iki. Jara ja jatíbiainoa nato main jakana jonibo, meskó axéyabo, meskó join yoyo ikaibo, itan ani jemabaon ikábo, ja keyóyosma jakon joi jato yoi kaa iki.

⁷ Neskáakin koshin jato yoia iki:
 “Dioski jakonhakin shinankanwe, itan já

rabikanwe. Moara jaton aká jawékibo jan jato yoixonti nete senenke.

Ja nai betan mai, ja aniparo itan weanboribi aká Dios rabikanwe”, iki.

⁸ Jaskata pekáo wetsa ángel joáx neskati koshin saí ika iki: “¡Moara yamake, moa yamake, ja ani jema Babilonia. Jan jatíbiainoa jonibo ja vi-non paenhaxon, ja wetsabo betanbires yoranti jawékibo jato amakatitai!” iki.

⁹ Jatian jaskata pekáo ja kimisha itin iká ángel joríbaa iki. Joáx koshin yoyo iki neskata iki: “Jaw-eratobaonki ja onsá yoina rabiai, itan já jisábiakin akanaribi rabiai, jainoax jaton betonkoain ia-maax jaton mekenhain jawena inoxon jato onan-tiamai,

¹⁰ jabora ja kikin pae vino aká xeamai keskáakin jato kikhakin castiganti Diossen aká ikainko, potanoxiki. Jara jain jato potanoxon moa benxoa iki. Jatianra ja chii betan azufre tiritai keská ikainoax sion ikanti iki; ja jakon ángelbo itan ja *Cordero bebonmeax.

¹¹ Jan jato masá tenemai koinra, jatíbitian jokoni jenétima iki. Ja onsá yoina itan já jisáakin akana rabiaibo, jainoax jawen janen onantiakabora, yaméyabi neten tantiti yamanoxiki”, iki.

¹² ¡Nenora onanti inóxiki, ja Diossen jonibaon koshi shinan, ja jawen esé senenhaibo, itan ja Jesúski koshii jenéyamaibo!

¹³ Jatianra naikanmeax ea akí neskatai en ninkata iki: “Nato wishawe: ‘Diossenra raro imanoxiki, ja nenoax ori non Ibo betanbi iiti mawatabo’ ”, iki iká. Akin ea akai. “Jaskara riki ixonra Diossen Shinanman yoiai. Jabora jaton

teeainoax tantinoxikanai, jaton aká teebora oinnoxikanai”, iki ixon.

Jain senenres nato main moa ikana

¹⁴ Jainxon en oinna iki westíora nai koin joxoshaman, jatian ja koinman iká iki, westíora jonin bake jisá yakata. Jara iká iki, orobires maiti sawéya, jainoax westíora *hoz kensho tsomáya.

¹⁵ Jatian ja Diossen xobomeax pikóxonra, wetsa ángelnin ja nai koinman peyakaa koshin saí aka iki, neskáakin: “¡Min *hoznin xatexon bimi tsekawe, moara nete senenke, ja mainmea bimibora moa joshinke!” akin.

¹⁶ Jatian ja nai koinman yakataton jawen *hoz bixon, ja mainmea bimi joshinabo xatexon bia iki.

¹⁷ Jaskáa pekáo, ja naikan iká Diossen xobomeax wetsa ángel pikota iki. Jaribi iká iki, westíora *hoz kensho tsomáya.

¹⁸ Jainoax jainxon Dios yoina menoxonti ikainoax wetsa ángel pikota iki, ja iká iki chiikan koshi. Janra ja *hoz kensho tsomáya ángel neskáakin koshin saí aka iki: “¡Min *hoz bixon, ja mainmea iká uva texkanbo xatewe. Jawen bimibora moa joshinke!” akin.

¹⁹ Jatianra ja ángelnin jawen *hoz kenshon ja mainmea uva texkanbo xatea iki. Jaskáaxonra jain benxoati ani ikainko aká iki, jainxon potsikanon ixon. Natora akonbireskin jato Diossen castiganti yoi iká iki.

²⁰ Jatian ja uvabora jema pekaoxon potsikana iki. Jatian jainxon akanainkonix, jimi jokona iki. Jawen nemin iká iki, kabayo renexkana betan

senen; jara baita iki kimisha pacha kilómetro kaman.

15

Kanchis ángelbo jan jato jakonmati kanchis jawékia

¹ Jatian en oinna iki, naikan wetsa ja oinxon onanti ratéti jawéki ikai. Ja iká iki kanchis ángelbo, ja senentiaínbi jan jato jakonmaati kanchis jawékia. Jabo iká iki jaskaa pekáo, moa Dios siná tantiti nete senenai.

² Jainxon en oinribia iki, aniparo bexnanshaman chii tiritai betan meskota keská. Ja aniparo bexnanshaman kexá ikana iki, Diossen menia arpa tsomayabo charókana. Jabora ikana iki, ja Diossen akinnaton ja onsá yoina jatonharesabo, itan ja onsá yoina jisáakin akana rabiamaaabo; jainxon jawen jane número jaton yoranko aya-maaboribi.

³ Jatianra ja Diossen yonoti Moiséssen bewá, itan *Corderon bewá bewai neskákana iki:

“Non Ibo Dios, jatíbi atipana koshi,
itan ratéti jawékibo riki jatíbi min akábo;
ponté, itan ikon riki min ikábo.

Mia riki jatíbiainoa jonibaon Apo

⁴ ¿Tsoamein itima iki miki raketi Ibó?

¿Tsonmein atiki mia rabiamakin?

Miabicho riki jakon.

Jatíbiainoa jonibo bexonra mia
rabinoxikanai, ja atikeskaakinbi min
jawékibo aká oinxon”, ikibo.

⁵ Jaskata pekáo en oinna, nai bochikiax Diossen xobo xepoti kepenmeeta iki. Ja senenhabekonti joi jain iká xobo.

⁶ Ja xobo meranoaxa, jan jato jakonmaati jawékiya kanchis ángelbo pikókana iki. Ja sawekana chopa iká iki, lino chopa rapeneshaman, itan jaki orobires sintóranin xonexeyabo.

⁷ Ja chosko jiria jawéki ikainoa westíoraninra, ja kanchis ángelbo westíora orobires copa ja Diossen shinan bochóyabo jato menipakea iki. Jara jatíbitian jake.

⁸ Jatian ja Diossen xobo meranra jawen ani shinan, itan jawen atipana koshi koin bochoa iki. Jatianra tsoabi jain jikiti atipanyamaa iki, ja kanchis ángelbaon ja kanchis jan jato jakonmaati jawékibo keyokin potai kaman.

16

Kanchis copa Diossen siná shinanya

¹ Jainxon en ninkata iki Diossen xobo meranoax, ja kanchis ángelbo akí neskatai: “Botankanwe. Boxon ja kanchis copabaon iká Diossen siná shinan maiki chikotankanwe”, iki koshin saí ikai.

² Jatianra ja reken ángelnin kaxon jawen copamea jawéki maiki chikoa iki. Jaskáaketianra ja onsá yoinanin onantiaka jonibo itan ja onsá yoina jisáakin akana rabikatitai jonibo, jaton yoranko kikin jakonmabires, itan chexamis pekebo jokona iki.

³ Japekaora ja rabé itin iká ángelnin jawen copamea jawéki, aniparonko chikoa iki. Jatianra ja aniparo jene, joni retekana jimi chikoa keská

baneta iki. Jaskáketianra jainoa jatíbi jiria yoinabo mawata iki.

⁴ Jainxon jawen kimisha itin iká ángelnin, jawen copamea jawéki paronko, itan weanbaon chikoa jimi baneta iki.

⁵ Jaskata pekáo en ninkata iki, ja jene koshia ángel neskatai:

“Mia riki ponté shinanya, ja atibi keskáakin jaton aká jawékibo min yoixonai ikax, jakon Diossé.

Mia ramakamanbi jake, itan mia japaonike.

⁶ Jabaonra min jonibaon jimi, itan min profetabaon jimi chikoa iki.

Jatianra rama min jato ja jimi xeamake.

¡Jaskábiati ikenra min jato ake!” iki.

⁷ Jainxon en ninkáribia iki ja jainxon Dios yoina menoxontiainoax neskatai: “Jaskarakon riki Ibó, jatíbi atipana Diossé. Minra jaton aká jawékibo ponté, itan ikonkon jato yoixona iki”, iki ikai.

⁸ Jainxon ja chosko itin iká ángelnin jawen copamea iká jawéki bariki chikoa iki. Jatianra barin chii xanan akai keskáakin jonibo menoa iki.

⁹ Jatianra jatíbi jonibo kikini menókana iki, ixonbi jaton jakonma jawékibo jeneyamakana iki, itan Dios rabiamakana iki. Jakaya jatíbi ja jakonma jawékibo keyoti koshia ikenbira, jaki jakonmaibiresbo yoyo ikana iki.

¹⁰ Jainxonra ja pichika itin iká ángelnin jawen copamea jawéki, ja onsá yoinanin yakátiki chikoa iki. Jatianra jan ikinaton jakanabo, yamé meran baneta iki, itan jonibaonra chexakaakin jaton janabo natexa iki.

¹¹ Jaskákinbira jakonma jawékibo akin jeneyamakana iki; jaskáyamaira jaton pekebaon chexaa jakonmaibires ja naikan iká Dioski yoyo ikana iki.

¹² Jainxonra ja sokota itin iká ángelnin jawen copamea jawéki, ja Éufrates paroki chikoa iki. Jaskáa, ja paro taraxa iki, ja bari pikotaiokeax bei apobo shitákanon ixon.

¹³ Jainxon en oinna iki ja ani roninman kexakameax itan onsá yoinanin kexakameax, jainoax ja janso *profetanin kexakameax, kimisha jakonma shinan tokoro jisábo jokonai.

¹⁴ Jabo iká iki, ja oinxon onanti ratéti jawéki akai yoshinbaon shinanbo; jabora jatíbi nato netemea apobo tsinkii pikókana iki, jaskatax ja jatíbi atipana Diossen ani nete nokóketian reteananox.

¹⁵ Ikaxbi Ibonra yoiai: “Koiranmeekanwe, eara westíora yometso ikai keskati, jonoxiki. Diossenra raromati iki, ja besoa keská itan chopoama keskábo iken oinkana rabinnaketian jawen chopo jakonhakin benxoa keskábo”, akin.

¹⁶ Jainxonra ja *hebreo join aká Harmagedón akin akanainko apobo tsinkia iki.

¹⁷ Jainoax ja kanchis itin iká ángelnin, jawen copamea jawéki niweki chikoa iki. Jatianra ja naikan iká Diossen xobo ikainoax, kikin koshin yoyo iki neskata iki: “Moara non senenhake”, iki.

¹⁸ Jatianra kanábo biria iki, riri ika iki, tirin ika iki. Jainoaxa ja nato netemea jonibo janontianbi jaskati kikini niwanyosma, kikin koshi niwanaitonin mai shakona iki.

¹⁹ Jatianra ja ani jema kimisha xaté baneta iki, itan nato netemea jemabo ras ika iki. Jatianra ja Babilonia jeman shinanbenoyamakin, ja vino

pae xeamati keskáakin kikini sináxon Diossen castigana iki.

²⁰ Jatíbi ja nasibo, itan mananbo yamaa iki,

²¹ jatian naikanmeax ani oixewabo joniboki maana iki; jawen iwe iká iki, chosko chonka kilo winoabo. Jatian jonibora jakonmaibiresbo Dioski yoyo ikana iki, ja jakonmabires oixewa jatoki pakexon kikinakin jato castigana kopí.

17

Onsá yoinanin ainbo peyaka

¹ Ja kanchis ángelbo copa tsumáyabo ikainoax, westíora ángel eiba joxon yoia iki: “Jowé ja jene kexa yakata kikin tsini ainbo jaskaraton castiganti en mia oinmanon.

² Nato netemea apobaonra ja ainbo betan yoranti akanke. Jainoax nato mainmea jonibora ja vino pae xeamaa paena keská ikanai jabé yoranti akáx”, akin.

³ Jainoax ja Diossen Shinanman namá keska meranxon oinmaara, ángelnin jain joni jayamainko ea ioa iki. Jainra en oinna iki, westíora joshin onsá yoinanin westíora ainbo peyaka. Ja yoinanin yoranko iká iki Dios ramiakin akana wishábo. Jainoaxibi iká iki, kanchis mapoya, itan chonka machanya.

⁴ Ja ainbo iká iki amí joshin chopa sawéya, ja iká iki oron, jainoax metsáshaman makanbaon, itan perlabaon raokaata. Jara iká iki westíora oro copa tsumaya, ja meran iká iki, ja omismisti, itan jato yoranmaxon bia jakonmabires jawékibo bochoa.

⁵ Jawen betonkoainribi iká iki, tsonbi onanyamaa jane wisháya: “Ja ani jema Babilonia riki tsini ainbobaon, itan nato netemea omismisbaon tita”, iki iká.

⁶ Jainxon en onanna iki, ja ainbo ja Diossen joi akaibaon jimin, itan ja Jesús ikábo yoiaitian retekanabaon jimin paena. Jaskara oinnax ea ikonbiresi rateta iki.

⁷ Jatianra ángelnin ea yoia iki: “¿Jawekopiki mia ratetai? Ja tson onanyamaa ainbo, itan jan peyasanxon boai, ja kanchis mapoya, itan chonka machanya onsá yoina yoi iká en mia onantiakin yoibanon akin.

⁸ Ja onsá yoina min oinnara moatianbi japaonike, ikaxbi moa yamake; jaskara ikaxbira, ja ani mai kini meranoax moa pikóribiti iki, jawen kikini keyotiain kaamatanbi. Nato nete joninontianbi nato mainmea jonibaon ja jati kirika meran jaton jane yamaabora, ja onsá yoina moa mawatax yamaa iitibi; jiriax jakiribi pikóketian oinnax ratékana iki.

⁹ Jaskarainxonra non onanti iki, tsoarin onan itan ninkatai ixon. Ja yoinanin kanchis mapo riki; kanchis mananman, ja ainbo yakata yoi iká, jatian ja mapobo riki, ja kanchis apobo yoi iká.

¹⁰ Ja jainoa pichika apobora moa jatoareskana iki, ramara westíorabicho iki, jato ikinai. Jatian wetsara jato ikinni joámapari iki. Ikaxbi joxonra basima jato ikinoxiki.

¹¹ Ja moatian jakátiibi ja rama yamaa onsá yoina riki, ja posaka itin iká apo yoi iká. Jara ja kanchis ikainoaribi ikaxbi, jawen kikini keyotiain kaai iitai.

¹² Ja chonka machan min oinna riki, jan jato ikinkin peoamapari chonka apobo. Ikaxbi westíora horara onsá yoina betanbi, ja apobaon koshiaribi ikanti iki.

¹³ Ja chonka apobaonra moa shinan akana iki. Jaskáxonra, jaton atipana koshi, itan jaton koshi shinan ja onsá yoina menikanti iki.

¹⁴ Jatianra ja *Cordero betan reteanankanti iki, ikaxbi ja *Corderoninra jatoaresti iki, ja Diossen kenaabo itan jan katotabo ixon já chibankin jeneyamaibo jabé iketian. Ja Corderora, ibobaon Ibo itan apobaon Apo iki”, akin.

¹⁵ Jatian ángelninribe ea yoia iki: “Ja tsini ainbo, ja kexa, yakata min oinna jene riki, jemabo jainoax jonibo, meskó joiabo, itan jatíbiainoa jonibo yoií iká.

¹⁶ Jatian ja chonka machanbo, itan ja onsá yoina min oinnatonra, ja tsini ainbo omisxon jawe chopomabi jabicho jenenoxikanai. Jaskáxonra jawen nami pixon chiikan menonoxikanai.

¹⁷ Diossenra jaton shinan meran imaxona iki, jawen keena keskáres axonkanon ixon. Jatianra shinan axon, ja apobaon koshi ja onsá yoina menikanti iki, ja Diossen yoini keská senenai kamán.

¹⁸ Ja min oinwana ainbo riki, ja ani jema, jan nato netemea apobo jatoaresa”, akin.

18

Babilonia jema keyota

¹ Neskata pekáo naikanmeax wetsa ángel joaitian en oinna iki. Jara koshi shinanza iká iki. Jawen penekanra mai tenaa iki.

² Jara koshin yoyo ika iki:
 “¡Moara keyóke. Moara keyóke, ja ani
 jema Babilonia!
 ¡Jara moa yoshinbaon jati banéke,
 jainoaxibi jatíbi meskó jakonma yoshinbo jain
 jonékanti. Jainoax jatíbi
 kerás pechia yoinabaon naa, itan kerás ani yoin-
 aboyabi, ja omisti jawékibo jain ikantiribi
 banéke!” iki.

³ Jatíbiainoa jonibora wetsabo betanbires
 yorantibo akí; ja vino xeax paena
 keskábo ikana iki, nato netemea apobaonra
 jabé yorankana iki.

Jainoax jawékinin maroai nato mainmea
 jonibora, koríkiakana iki, jan jato jawéki bixona.

⁴ Jainoax jakiribi naikanmeax yoyo ikai en
 ninkata iki:

“Nokon jonibo, ja jemameax pikókanwe,
 jato betanbi mato
 ochayamanon, itan ja jakonmabires jawéki
 jatoki joái, matokiribi pakénaketian.

⁵ Naikan kamanbira bebonhira jaton ocha akábo
 nokóke. Jatian Diossenra jaton jakonma
 jawéki akábo onanke.

⁶ Ja wetsabo jan aní keskaribiakin, jaribi
 ashokokanwe, jan jato aká bebonbires jaribi
 akanwe; ja wetsabo paeya xeati meskoxona iní
 bebonbires já meskoxonshokokanwe.

⁷ Ja rabíkin jakonma jawékibo aboa kopí,
 onitsapimaxon, winimakanwe. Jara ikai
 jawen shinan meran neskati: ‘Nenora ea
 yakáke, westíora apo ainbo keská;
 eara benomaatama iki, itan jawetianbira ea

onitsapiamanoxiki', iki.

⁸ Jaskara kopíra, westíora netebicho jatoki jakonmabires jawéki pakénoxiki: mawáti, winiti itan jawékiatinin iti, jainxon chiikanribi jato menonoxiki, ja jatíbi atipana koshia Ibo Diossen, jato castigana ikax", ikibo.

⁹ Ja nato netemea apobo ja ainbo betan yoran-nax jakonmain paketabora; winiananbibo yoyo inoxikanai, ja ainbo menota koin chankata oin-nax.

¹⁰ Jaskáakin castigana oinnaxa, raketi ochóbiribi charotax neskánoxikanai: "¡Jawe ireskiaipanon, jawe ireskiai; ja ani jema Babilonia jatíbi jawékia, ishtonbiresa miki castigo pakéke!" iki.

¹¹ Ja jaton jawékinin maroai nato netemea joni-bora ja jema kopi, winiananbi yoyo inoxikanai, moa jabaon jaton jawékibo marokin bixonti yamaketian.

¹² Jabo iki: Oro, koríki, metsáshaman makanbo, jainoax perlabo, lino chopá jakonshamanbo, joshin ami pokoa chexeya seda chopabo. Jainoax jatíbi meskó ininti jiwibo; ja jiwi akana jakonshoko jawékibo, ani yoina xeta akana jawékibo; jainoax *bronce akanabo, hierro akábo, jainoax mármol akanabo,

¹³ jainoax chitari, inin jawékibo; ja iki *inciense, *mirra, itan wetsa inintiboribi. Jainoax vino, aceite, jakon harina, trigo, jainoax jawéki jan boti yoinabo, ovejabo, kabayobo, carrobo, itan ja iboaxon yonokanaibobi, ja iki jonibo.

¹⁴ Jatian ja jema yoií neskánoxikanai:

“¡Ja mia jan keenkatitai bimioma riki moa mia; ja min jakon jawékibo itan min icha jawékibora, jatíbitian moa yamanoxiki!” iki ika.

¹⁵ Ja jawékibo ja jeman boax marotaanan koríkiakanabora, castiganketian oinnax, raketi ochóres charotax winiananbi yoyo iki,

¹⁶ neskánoxikanai:

“¡Jawe ireskiaipanon, ja ani jemamea jonibo!

Lino chopa jakonshaman, itan metsá joshin bexnan chopayabo saweax,

metsáshamani oron, perlanin jainoax metsáshaman makanbaonribi raokaatabo ikanai.

¹⁷ ¡Ishtonbiresa jaton icha jawékibo keyóke!” iki. Jatíbi ja wapóromea *capitánboyabi jato betan boaibaon, jainoax marinerobo, itan jatíbi ja aniparon teetaibaonribi ochóxonbi oinkana iki.

¹⁸ Jatian ja jema menotai koin oinnax, neskati saí ikana iki: “¿Jamenyaa iki, wetsa jema nato ani jema betan senenti atipana?” iki.

¹⁹ Jaskataxa winiananbi sion iki, chii potobo mapokookana iki, jainoxa neskati saí ikana iki:

“¡Jawe ireskiaipanon, ja ani

jema! Ja jayata jawékibaonra; ja aniparon

niai wapóro ibobo koríkiakana iki. ¡Jabora

ishtonbires keyóke!” iki.

²⁰ Rarokanwe naikan ikanabo, nato jema jaskata kopí; mato Diossen jonibo, mato jan raanabo, jainoax *profetaboribi, Diossenra jato castiganxon atibi keskáakin mato ake ikibo.

²¹ Jatian westíora ángel atipana koshiaton, westíora jan reneti ani makan keská wakexon aniparonko potaax neskata iki:

“Jaskáribiira mia ani Babilonia jema keyóti jake, jatianra jawetianbi mia oinyamanoxikanai.

²² Jawetianbira jakiribi

ja jemanxon arpa ten

akanaibobi, flauta, itan trompeta

akanaibobi non ninkátima iki.

Jainoax meskó jawékinin

teetai joniboribi yamati iki, itan reneti makan-
man

renekanaiboribi non ninkátima iki.

²³ Jainra jawetianbi moa westíora lanparinbi

joéyamanoxiki. Jainxon ja wanoti fiesta

akanai jatsanboribi moa ninkáyamanoxikanai.

Ja jain iká jatíbinin maroaibora ikana iki, jatíbi
nato nete jan koshia jonibo, itan

jatíbiainoa jonibo min yobekanbo jato parana”, iki.

²⁴ Ja jemameara, *profetabo, Diossen jonibo, itan jatíbi nato netenxon retekana jonibaon jimi merakana iki.

19

Naikanmeax rarokana

¹ Jaskata pekáo en ninkata iki, kikin icha jonibo naikanmeax koshin yoyo iki neskákanai:

“¡Non Ibokaya rabikanwe! Jan jato

kishpinmati

ja ani shinan, itan atipana koshi riki

non Diossena.

² Jatón aká jawékibo pontéshaman, itan

ikonshaman jato yoixonai iketian, janra ja kikin

tsini ainbo castiganke, nato netenmea jonibo ja yoranti amaxon jakonmaa iken. Ja Diossen yonotibo retékana kopíra, jaton paranan ikín já ashokokanke”, Ikibo.

³ Jainoax jakiribi neskati saa ikana iki: “¡Non Ibo rabikanwe! Ja jema menota koin keyatira jawetianbi jenéyamanoxiki”, iki.

⁴ Jatian ja rabé chonka chosko *ancianoboyabi, ja chosko jiria jawéki chirankooxon, ja ani yakátinin yakata Dios rabii neskákana iki: “¡Jaskara ibanon! ¡Non Ibo rabikanwe!” iki.

⁵ Jatianra ja ani yakátiainoax neskati yoyo ikai en ninkata iki:

“¡Mato jatíbi ja kikinbaon, itan kikínmabaonribi, jatíbi mato já tee axonaibaon, itan jakonhakin jaki shinannaibaonribi non Dios rabikanwe!” iki ikai.

Corderonin wanoti fiesta aká

⁶ Jainxon en ninkáribia iki icha jonibo yoyo ikanai keská, ja icha jene baiti xoo ikai keská, itan koshin tirin ikai keskábo neskatai: “¡Non Ibo rabikanwe! Ja jatíbi atipana koshia non Ibo Diossenra, moa jato ikinkin peoke;

⁷ Kikínbiresi rarokin rabinon akanwe. Moara ja *Cordero wanoti nete senenke, jan biti ainbora moa benxokaake.

⁸ Jara jakonshaman lino chopa kerásma, itan penéshaman saweti yoike. Ja lino chopa riki; ja Diossen jonibaon jaton ikábo jakon yooi iká”, iki ikanai.

⁹ Jatian ja ángelnin ea yoia iki: “Wishawe: ‘Ja *Corderonin wanoti fiestanko kenaabora,

Diossen jato raro imati iki' ", akin. Jainxon ea yoiribia iki: "Natora Diossen ikonkon yoia joibo iki", akin.

¹⁰ Jatian ja ángel naman já rabii ea chirankoota iki. Ikaxbi jan ea yoia iki: "Ea jaskáyamawe; eara mia keska Diossen tee akairibi iki, itan ja Jesucristo ikábo yoikin jeneyamai min wetsabo keskáribi. Dioskaya rabiwe" akin. Ja Jesúsiririti iká joibo riki ja *profetabo jan shinan meniai.

Joxo kabáyonin joni peyakaa

¹¹ Jainxon en oinna iki nai chopetatón joni peyakaya joxo kabayo pikotai. Ja jan peyakatonin jane iká iki, Senenhai itan Ikonkon, ja atikeskakinbi jato ikinai, itan reteananai kopí.

¹² Jawen berora iká iki chii tiri keská xená. Jainoax iká iki icha maiti maia itan westíora jane wisháya. Ja janera janbichores onanna iká iki.

¹³ Ja chopa sawea iká iki jimín pokoa; jawen jane iká iki: Diossen joi.

¹⁴ Jatian já chibani boaibo ikana iki, joxo kabáyonin peyakaa naikanmea sontárobo, joxo itan kerásma lino chopa kikin jakonshaman sawéyabo.

¹⁵ Jawen kexakanmeax pikota iki, westíora kikin kensho espada, jan jatíbiainoa jonibo ramiati. Janra hierro bastonyaxon jato ikinnoxiki. Janra ja uva potsiai keskáakin jaton aká jawékibo jato yoixonoxiki. Jainxonra ja vino pae xeamai keskáakin ja jatíbi atipana Diossen sináxon akonbireskin jato castiganoxiki.

¹⁶ Jatian jawen chopanko itan jawen kishinko iká iki: “apobaon Apo, itan ibobaon Ibo” iki iká wishá.

¹⁷ Jainxon en oinna iki westíora Ángel barinbi penita, ja jatíbi mawá piái noyai, yoinabo keenai koshin saí iki neskatai: “¡Neno beax tsinkíxon ja Diossen jawékiati aká pii bekanwe.

¹⁸ Jaskáxon ja apobaon nami, sontárobaon koshibaon nami, rakéma jonibaon nami, jainoax kabayobaon nami, ja jan peyakaabaon namiribi maton pinon. Jainoax jatíbi jonibaon nami: Ja iki, yonokaayamaibo itan inaaxon yonokanaibaon nami, kikinbaon itan kikinma jonibaon namiribi maton pinon!” ikibo.

¹⁹ Jaskáketian en oinna iki, ja onsá yoina betan ja nato mainmea apobo, jawen sontároboyabi; ja kabáyonin peyakaá joni jawen sontároboya itina betan reteananox tsinkíkana.

²⁰ Jatian ja onsá yoina betan janso *profetara yatankana iki. Jabo iká iki já bebonxon ja oinxon onanti ratéti jawéki akábo. Ja ratéti jawéki axonbora ja janso *profetanin ja onsá yoinanin jane betonkoain akáyabo, itan ja jisáakin akana rabikanabo jato parana iká iki. Jainxonra ja onsá yoina betan ja janso *profeta jiriabi ja chii ian azufreya tiritainko jato potaa iki.

²¹ Jatian jatíribibiribi, ja kabáyonin peyakaatonin kexakanmeax espada pikotaitonin retekin keyoa iki. Jatianra jatíbi ja mawá piái noyai yoinabo jaton nami pii moa jatsankana iki.

20

Waranka baritia

¹ Jainxon en oinna iki, westíora ángel ani mai kini xepoti llavea, itan westíora ani cadena tso-maya naikanmeax joaitian.

² Ja ángelninra ja ani ronin nexaa iki. Ja moatian rono, ja iki yoshin jawen jane *Satanás. Janra waranka baritia senen cadenanin nexaa iki.

³ Jaskáxon ani mai kini meran potaxon kikin-hakin xepoxon bitaxmaa iki; ja waranka baritia senenketian jatíbiainoa jonibo jato paranyamanon ixon. Jatian moa senenketianra jawetio basires iti pikoa iki.

⁴ Jainxon en oinna iki ani yakatibo. Jain yakákana iká iki, ja akana jawékibo jato yoixonti koshi biabo. Jainxon en oinribia iki, ja Jesús ikábo yoikin jeneyamaitian, itan Diossen joi kopi textexon retekanibaon kayabo. Jabora iká iki ja onsá yoina, itan já jisáakin akana rabiamaa ikábo, itan jaton betonkoain iamax jaton mekeain jato onantiakanamaboribi. Jabora mawatax jirixon Cristo betanbi waranka baritia jato ikínkana iki.

⁵ Ja riki ja mawatabo rekeni jiriti, ikaxbi jatíribibora jiriamakana iki ja waranka baritia senenai kaman.

⁶ ¡Diossenra raroshaman imati iki, ja rekeni jiritibo. Ja iki ja Diossen joi akaibo iti! Ja rabeti mawátianra moa jabo mawáyamanoxiki; jaskáyamaira Dios betan Criston *sacerdotebo in-oxikanai. Jabaonra waranka baritia senen jato ikinoxikanai.

Satanás jaareskana

⁷ Jatian moa waranka baritia senenketianra, *Satanás ja nexainoax moa pikónoxiki.

⁸ Jatianra jatíbiainoa jonibo parani kanoxiki. Jainxon ja Gog betan Magog jaton sontárobayabi jato parannoxiki. Jabora reteanax tsinkínoxikanai; ja aniparo mashitii kikinbires icha.

⁹ Jainoax jatíbi ja mai senenain janbiskana iki. Jaskáxonra ja Diossen jonibo jain ikana, ja jan noia jema katekana iki. Ikaxbira naikanmea chii pakéxon jato keyo menoa iki.

¹⁰ Jatian jan jato parana *Satanás, chii betan azufre tiritai ian napo potaa iki. Jain ja onsá yoina betan janso *profeta potainkoribi. Jainra yaméyabi neten jakonmabires masá tenei, jatíbitian sion inoxikanai.

Joxo ani yakáti

¹¹ Jainxonra en oinna iki westíora joxo ani yakatinin joni yakata. Jatian já bebonmeaxbi ja mai betan nai kikini manota iki; jatianra jaweranobi jakiribi oinwetsayamakana iki.

¹² Jainxonribi en oinna iki, ja kikin, itan kikinshokobo mawánibo, ja ani yakati bebon charókana. Jatian kirikabo chopea iki, jainoax wetsa kirikaribi ja iká iki jati kirika. Jatian ja mawánibora jaton aká keskáboresibi jato yoixonpakea iki, itan ja kirikabo meran wishakaata keskáakin.

¹³ Jainoax ja aniparomeax mawataboribi jirikana iki, jatian ja mawatabora ja mawábo ikainoax jirikana iki. Jatian jatíbi jaboribi jaskara akanabo senenresibi jato yoixonpakea iki.

¹⁴ Jaskáa pekáora ja mawábo jain ikáribi, chii ian meran potaa iki. Nato chii ian riki jainoax rabeti mawáti.

¹⁵ Jainra jato potaa iki ja jati kirikain jaton jane yamaabo.

21

Bená nai betan bená mai

¹ Jaskata pekáo en oinna iki bená nai betan bená mai. Ja reken nai betan reken mai, itan ja aniparora moa yama iká iki.

² Jainxon en oinna iki, bená jakon jema Jerusalén, ja naikan iká Dios ikainnoaxbi ipakeaitian. Ja iká iki, ja benoai ainbaon jan biai joni chopabo sawexon benxokaayonxona keská.

³ Jainxon en ninkata iki, ja ani yakátiainoax koshin yoyo iki neskatai: “Neno riki ja jonibo betan jain Dios jaa; jara jato betanbi janoxiki. Jatian jabora jawen jonibo inóxiki; ja Diosbira jato betan inóxiki jaton Diosbi ikax.

⁴ Janra jatíbi jaton beonbo soaxononxiki jainoax mawátibo moa yamati iki, nin winiananbi yoyo itibo moa yamanoxiki, nin chexakaatiboribi moa yamanoxiki, ja reken jakátiai jawékibo moa yama ikax”, iki.

⁵ Jatian ja ani yakátinin yakata yoyo ika iki: “Enra benaakin jatíbi jawékibo akai”, iki. Jainxon yoiribia iki: “Wishawe. Nato joibora ikon itan ja ikonhati joibo iki”, akin.

⁶ Jainxon ea yoiribia iki: “Enra jatíbi jawékibo moa ake. Ea riki rekenainoa, itan senentiainoa.

Jaweratoboki nomiai, jabora jawe kopímabi jan jati onpax jokonai en jato xeamati iki.

⁷ Jaweratobaonki jakonma jawékibo janharesai, jabaonra nato jawékibo jayánoxon biti iki. Jatianra ea jaton Dios iti iki, jatian jabora nokon bakebo iti iki.

⁸ Ikaxbi ja rakébo, ja ikonhayamaibo, ja jakonmabires akaibo, ja retemisbo, ja wetsabo betanbires yoranti akaibo, ja yobé jawékiki koshiaibo, ja diosmabo rabiaibo itan jatíbi jansobora, chii ian azufreya ikainko potanoxiki. Ja riki ja jain rabeti mawáti”, akin.

Bená Jerusalén

⁹ Jainoaxa joá iki ja kanchis ikainoa westíora ángel. Já iká iki, ja senentiainbi jan jato jakonmaati jawéki bochoya kanchis copa tsomaya. Jatian ea neskáakin yoia iki: “Neri jowé; enra mia ja *corderonin biai ainbo onanmai”, akin.

¹⁰ Jatian nokon shinan meran Diossen Shinan joxon ja ani manan keyá ikainko ea ioa iki. Jain ioxon ja Diossen ani jema Jerusalén, Dios iká naikanmeax ipakeai ea oinmaa iki.

¹¹ Ja jemara Diossen jawen ani shinanman tenaa penebires iká iki; jan tenaa penéra iká iki metsáshaman makan keska, itan *jaspe makan keska bexnanshaman.

¹² Ja jemara iká iki kextó itan keyá chikekan katea. Ja iká iki chonka rabé xepótia, itan chonka rabé ángelbaon xepótitiibi koirana. Ja xepótitiibi iká iki, ja chonka rabé tsamá *Israel jonibaon jane wishakaatabo.

¹³ Bari pikotaiori iká iki kimisha xepóti. Ja norteorí iká iki kimisharibi, jainoax suryori iká

iki, jatí xepótiribi jainoax ja bari jikiaiori iká iki kimisha xepótiribi.

¹⁴ Ja jema katea chiké jaki koshititiibi akana iká iki, chonka rabé ani makanbo. Ja makanbaonra wishakana iká iki; ja *Corderonin chonka rabé raanabaon janebo.

¹⁵ Jatian ja ebé yoyo ikai ángel iká iki, ja jemayabi jawen xepótibo, itan ja katea chiké jan toponti orobires metro tsomaya.

¹⁶ Ja jemara iká iki jawen nenké, jawen keyá itan jawen naxbá iká iki senenbires. Jatian ja ángelnin ja metronin ja jema toponara, rabé waranka rabé pacha Kilómetro iká iki. Jatian jawen nenké, jawen keyá, jawen naxbá iká iki senenbires.

¹⁷ Jainxon ja chikéribi topona iki, ja iká iki sokota chonka pichika metro; ja ángelnin jan topona metro iká iki, jonibaon jan toponai metro keskaribi.

¹⁸ Ja chiké iká iki *jaspe makan aká; jatian ja jema iká iki orobires, ja vidrio rapenea keská penéshaman.

¹⁹ Jainoax ja jema chiké jaki koshiabo iká iki, meskó metsáshaman makanbaon raoayona; ja rekenain iká iki; *jaspe makan, ja rabé itin iká iki *zafiro, ja kimisha itin iká iki *ágata, ja chosko itin iká iki *esmeralda makanbaon raoa,

²⁰ ja pichika itin iká iki, *ónice; ja sokota itin iká iki *cornalina, ja kanchis itin iká iki *crisólito, ja posaka itin iká iki *berilo, ja iskon itin iká iki *topacio, ja chonka itin iká iki, *crisoprasa; ja chonka westíora itin iká iki *jacinto, jawen chonka rabé itin iká iki, *amatista makanbaon raoa.

²¹ Ja chonka rabé xepótibo iká iki, chonka rabé perlabo. Jatian westíora xepótibo iká iki, westíora perlanin akábo. Jatian ja jema napónbekonmea calle iká iki, orobires, vidrio keská bexnan penéshaman.

²² Ja jemanra westíora Dios rabiti xobobi en oinyamaa iki. Jain ja jatíbi atipana koshia Dios betan ja *Corderobi xobo iketian.

²³ Ja jemara barin nin oxenbi tenatinin maxkáyamake. Ja Diossen penekanbi tenaa kopí, itan ja Corderobi jawen lamparin iken.

²⁴ Ja jemamea joekan tenaara jatíbiainoa jonibo jakanti iki. Jatian nato netemea apobaonra jaton icha jawékibo menikanti iki.

²⁵ Jawen xepótibora neten xepóyamanoxiki, jainra yaméyamanoxiki.

²⁶ Jemabaonra jaton icha jawékibo, itan jaton ani jawékibo meninoxikanai.

²⁷ Ikaxbi ja jemanra jawetianbi jawe jakonmabi yamanoxiki, nin omismisaibo iamax paranmisbo. Jainra jikinoxikanai, ja Corderonin jati kirika meran jaton jane wishakaatabores.

22

Jan jati paro

¹ Jainxon ángelnin ea oinmaa iki, kerásma jan jati paro jene. Jara iká iki jishtibires bexnanshaman, ja Dios betan *Corderon ani yakatiainoax jokonai.

² Ja jema napo iká calle, itan ja paro iká okenbekonbira, jan jati jiwibo xoxoai iká iki. Jabora iká iki oxetiibi bimiaibo, onantiakin yoia baritiatibi

chonka rabeti bimiaibo; jatian ja jiwi peibo iki jatíbiainoa jonibo jan benxoti jakon.

³ Jainra moa jakonma jawéki yamanoxiki. Ja Dios betan *Corderon ani yakatira ja jeman inóxiki. Jatian jawen tee akaibaonra rabinoxikanai.

⁴ Jabishamanra beibanxon oinnoxikanai, jaton betonkoainra jawen jane wisháyabo inoxikanai.

⁵ Jainra moa yaméyamanoxiki, jatian jain jaab-ora moa lamparin joekan, itan barin tenatininbi maxkáyamanoxikanai. Ja Ibo Diossenbi jato tenaa iketian. Jabora jatíbitianbires janoxikanai.

Jesu Cristo jotira moa ochóma iki

⁶ Jatian ángelnin ea yoia iki: “Nato joibora ikon itan ja ikonhatibo iki. Ja *profetabo jan shinan meniai non Ibo Diossenra jawen ángel raanke, basima jaskara winótibo jawen yonotibo jato yoiti”, akin.

⁷ Jatianra Ibo ikai: “¡Eara ishton joti iki! ¡Diossenra raroshaman imati iki, ja ori iti jawékibo nato kirika meran wishakaata joi senenhakaibo!” iki.

⁸ Ea Juanmanra, neskara jawékibo enbishaman ninkáxon oinna iki. Jatian jaskáakin ninkáxon, en oinna pekáora, jan ea oinmaa ángel rabinox ea já naman chirankoota iki.

⁹ Ikaxbi jan ea yoia iki: “Ea jaskáayamawe. Eara mia keska Diossen tee akairibi iki, itan ja *profetabo keskáribi, jainoax nato kirika wishá meran yoiai senenhakaibo keskáribi. Dioskaya rabiwe”, akin.

¹⁰ Jainxon ea yoiribia iki: “Ja ori iti yoia joi nato kirika meran min wishaabo joneyamawe. Moara jan yoiaibo senenti ochóma iki.

11 Ja jakonma akaiton abanon jakonmabo aaboreskin, ja jakonma shinannaitonin abanon jakonmabores shinankin. Ikaxbi ja jakon akai jonin abanon jakonbores akin; ja Dioski menikaatabo ibanon bebonbires jaki menikaati”, akin.

12 “Ikon riki basimara jotiki; mato westíorabora maton akábo senenresibi, ja maton biti jawékibo en mato meniti iki.

13 Ea riki rekenainoa, itan senentiainoa. Ja peokootiainoa itan ja keyótiainoa”, iki.

14 Diossenra raroshaman imati iki, ja jaton chopa patsatai keskábo; jaskaxon ja jati jiwi bimi kokokanti kopí, itan ja jema xepotininbí jikikanti kopí.

15 Ikaxbi ja ochiti keskábo, ja yobé jawékiki koshiabo, ja wetsabo betanbires yoranti akaibo, retemisbo, ikonma dios rabiabo, jatíbi ja paranmistin cheatabo, jabora jemaoribi banékanti iki.

16 “Ea Jesussenra ja joi akaibo neskara jawékibo jato onanmati nokon ángel raana iki. Ea riki Davidkan rarebo, ea riki ja penéshaman nete wishtin”, iki.

17 Ja Diossen Shinan betan ja *Corderonin awinra neskatai: “¡Jowé!” iki. Jatian jaweratobaonki ninkatai: “¡jowé!” ikanwe. Jaweratoboki nomiai, neri bekanwe, ja kopímabi jati onpax maton xeanon.

18 Ja nato kirika meran iká ori iti yoiai joi ninkataibora, neskáakin en jato shinanmai: Jaweratobaonki nato jawékibo wetsakeskaakin tekikin yoiai, jabora nato kirika wishá meran

yoiai jakonmabires jawékinin jato Diossen akonbireskin castiganti iki.

¹⁹ Jatian jaweratobaonki, ja ori iti yoii iká joibo nato kirika meranoa soai, jabora Diossenribi jan jati jiwi bimi kokomatima iki, itan nato kirika meran yoiai jawen jakon jemankoribi jikimatima iki.

²⁰ Ja neskáakin jato onanmaira neskati yoyo ikai: “Ikon riki eara basima joti iki”, iki. Ibanon jaskara. ¡Jowé non Ibo Jesús!

²¹ Abánon ja Ibo Jesussen jatíbi matobo jawen icha jakon shinanman akinkin.

**Diossen joi jatíxonbi onanti joi
New Testament and Shorter Old Testament in
Shipibo-Conibo (PE:shp:Shipibo-Conibo)**

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Shipibo-Conibo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Shipibo-Conibo [shp], Peru

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament and Shorter Old Testament

in Shipibo-Conibo

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d8a74a56-9842-52e4-b16b-5bcd977f89b